

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра державно-правових дисциплін та українознавства
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 2. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ПРАВОВЕ
РЕГУЛЮВАННЯ ІІІ

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *D8 «Право»*
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2026

Розробник:

Наталія БОНДАР, доктор філософії за спеціальністю 081 Право, доцент

Альона КЛОЧКО, д.ю.н., професор

(підпис)

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедр ДПД та українознавства, приватного права та соціального забезпечення

протокол від 11.05.2026 № 12

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана ШЕСТАКОВА

протокол від 29.05.2026 № 18

Завідувач кафедри

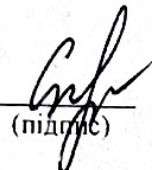

(підпис)

Вікторія СТРЕЛЬНИК
(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Вікторія СТРЕЛЬНИК
(ПІБ)

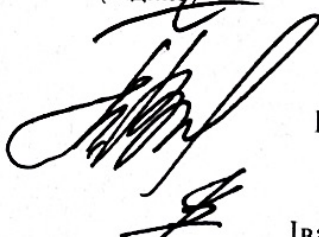
Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Марина КУЗНЕЦОВА
(ПІБ)

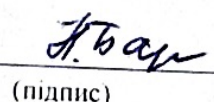
Рецензія на робочу програму (додається) надана:

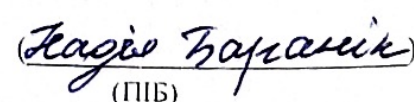
Віта ТКАЧЕНКО
(ПІБ)

Іван КРАВЧЕНКО
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1	Назва ОК	ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІІІ		
2	Факультет/кафедра	Юридичний факультет ДПД та українознавства, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3	Статус ОК	Обов'язковий		
4	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю D8 «Право»		
5	ОК може бути запропонований для			
6	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання: 1 семестр, 1-12 тиждень 2 семестр, 1-12 тиждень Заочна форма навчання: 1-й курс		
8	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.1	Загальний обсяг годин для <u>денної</u> форми навчання та їх розподіл (осінній семестр) – 90 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 12 годин	Практичні /семінарські - 24 годин	Лабораторні – 54 години
9.2	Загальний обсяг годин для <u>денної</u> форми навчання та їх розподіл (весняний семестр) – 60 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 12 годин	Практичні /семінарські - 12 годин	Лабораторні – 36 години
9.3	Загальний обсяг годин для <u>заочної</u> форми навчання та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 8 годин	Практичні /семінарські – 8 годин	Лабораторні – 134 години
	Мова навчання	Державна (українська)		
	Викладач/Координатор освітнього компонента	<i>Осінній семестр</i> Бондар Наталія Анатоліївна, доцент, доктор філософії зі спеціальності 081 Право Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 114 г <i>Весняний семестр</i> Клочко Альона Миколаївна, професор кафедри приватного права та соціального забезпечення Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, онлайн		
	Контактна інформація	natalia.bondar@snau.edu.ua alona.klochko@snau.edu.ua		
	Загальний опис освітнього компонента	Навчальна дисципліна « Професійна етика та правове регулювання штучного інтелекту» спрямована на ознайомлення студентів з основними етичними принципами, які керують правничою професією, а також на вивчення правових аспектів регулювання штучного інтелекту (ШІ). Курс розглядає моральні та правові виклики, що виникають у зв'язку із застосуванням ШІ у правовій сфері, аналізує міжнародні стандарти та підходи до регулювання (в тому числі відповідне правове регулювання ЄС), вивчаються перспективи розвитку етичних і правових норм у цій галузі. Курс охоплює окремі питання поточного застосування цифрових технологій з елементами штучного інтелекту в різних сферах суспільного життя, зокрема в Україні, включаючи банківську сферу, правосуддя та юридичну діяльність загалом. Особлива увага		

		приділяється проблематиці використання таких технологій у безпечних для суспільства межах, а також правовим аспектам їх регулювання з метою забезпечення відповідності етичним та правовим стандартам. Завданням навчального курсу «Професійна етика та правове регулювання штучного інтелекту» є формування у студентів наукового світогляду та системи орієнтирів для засвоєння знань щодо етичних принципів правничої діяльності, правових засад застосування штучного інтелекту, основ регулювання цифрових технологій, що містять елементи ШІ, а також їх безпечного та правомірного використання в різних сферах суспільної діяльності. Курс також передбачає вивчення правових і етичних стандартів, що регулюють взаємодію правника з новітніми технологіями, зокрема у правосудді, банківській сфері та юридичній практиці, із забезпеченням дотримання прав людини та правопорядку. Навчальна дисципліна «Професійна етика та правове регулювання штучного інтелекту» спрямована на надання студентам знань про: етичні принципи правничої професії; правові засади застосування штучного інтелекту в різних сферах суспільного життя; міжнародні та національні стандарти регулювання штучного інтелекту; виклики та ризики використання ШІ в правничій діяльності; правові наслідки недотримання етичних норм у правничій практиці; процеси юридичного супроводу інноваційних технологій та захисту прав людини у зв'язку із застосуванням ШІ.
	Мета освітнього компонента	<i>Мета освітнього компонента:</i> сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань та практичних навичок щодо етичних відносин з урахуванням професійної діяльності правників та доброчесного, безпечного та ефективного використання інструментів ШІ у професійній діяльності, мінімізуючи правові та репутаційні ризики.
	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких курсах, як Актуальні проблеми конституційного та адміністративного права. Освітній компонент є основою для таких курсів, як Приватне право: практика тлумачення та застосування, Транснаціональне право та права людини, Актуальні проблеми процесуального права.
	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковий перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання.

		Недоброчесним вважається використання ІІІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
	Посилання на курс у Moodle	Осінній семестр https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4679 Весняний семестр https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5923
	Ключові слова	Етичні стандарти правничої діяльності, етичні норми, юридична етика, юридична освіта, правове регулювання штучного інтелекту, штучний інтелект в правосудді, верховенство права, академічна та професійна доброчесність, цінності правничої професії, конфлікти в праві, цифрова компетентність правника.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)							Як оцінюється ДРН?
	РН1	РН2	РН3	РН4	РН9	РН14	РН17	
ДРН1. Демонструвати здатність до застосування методологічного потенціалу професійної етики під час конструювання власних науково обґрунтованих правових позицій, здійснення аксіологічного аналізу правових явищ і процесів, формування авторських концептуальних висновків та ведення фахової наукової комунікації на засадах академічної доброчесності, професійної відповідальності та цінностей правової держави.		X		X		X	X	Проведення модульного контролю; усні опитування; аналіз конкретних ситуацій (Case-study); виконання індивідуальної роботи
ДРН2. Здатність здійснювати критичний аналіз та науково обґрунтовану оцінку національних, європейських і міжнародних підходів до правового регулювання штучного інтелекту, інтерпретувати положення відповідного законодавства, ідентифікувати та юридично кваліфікувати заборонені практики застосування систем ШІ, а також прогнозувати правові наслідки їх використання в контексті захисту прав людини, принципу верховенства права та вимог технологічної безпеки	X		X	X	X			Проведення модульного контролю; усні опитування; аналіз конкретних ситуацій (Case-study); виконання індивідуальної роботи
ДРН3. Здатність застосовувати сучасний понятійно-категоріальний апарат у сфері штучного інтелекту та цифрових технологій, здійснювати юридичну інтерпретацію ключових дефініцій, пов'язаних із системами штучного інтелекту, алгоритмічним управлінням і автоматизованими процесами прийняття рішень, а також забезпечувати їх коректне використання в науковій, нормотворчій і правозастосовній діяльності з урахуванням міждисциплінарного характеру відповідних правовідносин.	X		X	X	X			Проведення модульного контролю; усні опитування; аналіз конкретних ситуацій (Case-study); виконання індивідуальної роботи
ДРН4. Надавати оцінку своїм вчинкам та вчинкам оточуючих з позицій норм професійної етики та моралі; дотримуватися поведінки у		X		X		X	X	Проведення модульного контролю; усні опитування;

колективі та з громадянами відповідно до норм професійного етикету.								аналіз конкретних ситуацій (Case-study); виконання індивідуальної роботи
---	--	--	--	--	--	--	--	--

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Денна/заочна форма навчання

Осінній семестр					
Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література
	Аудиторна робота			Само стійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Деонтологічні основи правничої професії та єдині стандарти доброчесності 1. Поняття, предмет та завдання правничої етики. Співвідношення норм права та норм професійної моралі. 2. Верховенство права, законність та гуманізм як фундаментальні етичні орієнтири професійної діяльності магістра права. 3. Чесність, непідкупність та професійна доброчесність правника як основа суспільної довіри до системи правосуддя. 4. Категорії честі, гідності та ділової репутації у правничій спільноті. Моральна відповідальність за дискредитацію професії.	2/2	2		7/12	1-21, 44, 45,48,50
Тема 2. Філософсько-правові засади правничої етики в епоху сталого розвитку та цифрових трансформацій 1. Ціннісна матриця правничої професії (верховенство права, законність, незалежність, чесність) та її роль у забезпеченні ЦСР 16 (Мир, справедливість та сильні інституції). 2. Справедливість, гуманізм та повага до прав людини як етичний компас правника в умовах глобальних криз. 3. Вплив цифровізації та автоматизації на традиційні морально-етичні стандарти правосуддя. 4. Етичний вимір протидії корупції та забезпечення прозорості державного управління.	2	2/2		8/11	1-21, 43,49
Тема 3. Концептуальні та інституційно-правові засади правничої освіти в Україні 1. Соціокультурна та правова місія освіти в організації соціального буття 2. Інституційна структура та генеза системи юридичної освіти в Україні 3. Нормативно-правове забезпечення та державні	2	4		8/12	1-21, 42, 47,51

стандарти правничої освіти 4. Правовий статус та професійно-етичні імперативи суб'єктів освітнього процесу 5. Компаративістський аналіз організації юридичної освіти в зарубіжних країнах.					
Тема 4. Принцип незалежності правника та запобігання конфлікту інтересів 1. Професійна незалежність та свобода правника від зовнішнього тиску, політичного впливу чи приватних інтересів. 2. Поняття та види конфлікту інтересів у діяльності правника (судді, адвоката, прокурора). Етичні та правові механізми його врегулювання. 3. Баланс між обов'язком лояльності до клієнта/держави та обов'язком дотримання закону і справедливості. 4. Межі допустимого втручання керівництва або колег у процесуальну та професійну діяльність юриста.	2	4		8/12	1-21, 46
Тема 5. Інститут професійної таємниці та обов'язок конфіденційності 1. Правова природа та етичний зміст професійної таємниці (адвокатська таємниця, таємниця нотаріальних дій, таємниця нарадчої кімнати). 2. Обсяг, суб'єкти та строки дії обов'язку збереження професійної конфіденційності. 3. Етичні дилеми та винятки з правила про конфіденційність: межі між захистом клієнта та відверненням загрози скоєння тяжкого злочину. Відповідальність правника за розголошення відомостей, що становлять професійну таємницю.	2	4		8/12	1-21
Тема 6. Етика взаємовідносин з колегами, учасниками процесу та культури публічного мовлення 1. Культура судових дебатів та взаємин між процесуальними опонентами (адвокат — прокурор, суддя — учасники процесу). Принципи взаємоповаги та колегіальності. 2. Етичні межі критики дій колег, судових рішень та органів державної влади у публічному просторі. 3. Стандарти поведінки правника (позакорпоративної) поведінки правника. Моральні обмеження у приватному житті та публічних виступах. 4. Недопустимість проявів неповаги до суду, грубості, зверхності та інших порушень процесуального етикету.	-/-	4/2		8/12	1-21,54,55
Тема 7. Дисциплінарна відповідальність за порушення правил професійної етики 1. Підстави та процесуальний порядок притягнення правників до дисциплінарної відповідальності за порушення етичних норм. 2. Органи, що здійснюють дисциплінарне провадження (ВРП, ВККС, КДКА, КДПП), їх	2/2	4		7/11	1-21, 53,54,56

повноваження та роль у саморегулюванні правничої спільноти. 3. Види дисциплінарних стягнень та критерії їх пропорційності вчиненому проступку. 4. Роль узагальнення дисциплінарної практики у формуванні єдиних стандартів етичної поведінки правників.					
Всього	12/4	24/4		54/82	
Весняний семестр					
1. Теоретико-правові засади осмислення штучного інтелекту в сучасній правовій системі 1. Поняття, сутність та основні ознаки технологій ШІ в умовах цифрової трансформації суспільства. 2. Штучний інтелект як об'єкт і інструмент суспільних відносин: правові аспекти використання та регулювання. 3. Соціальні передумови та правові виклики впровадження технологій ШІ: ризики, переваги та напрями нормативного забезпечення.	2/2	2		6/9	1-22, 27-35
Тема 2. Міжнародно-правові стандарти регулювання штучного інтелекту 1. Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект (2024 р.): основоположні принципи прозорості, підзвітності, недискримінації та захисту прав людини в системі регулювання ШІ. 2. Акти «м'якого права» (soft law) у сфері штучного інтелекту (Рекомендація ЮНЕСКО, Принципи ОЕСР, Біла книга ООН): значення для формування міжнародних стандартів відповідального використання ШІ. 3. Акт Європейського Союзу про штучний інтелект (EU AI Act): ризик-орієнтована модель регулювання та її вплив на розвиток національних правових систем.	2	2/2		6/9	1-22, 31-41
Тема 3. Штучний інтелект в інформаційній та кібербезпековій сфері: міжнародний досвід і законодавство України 1. Deepfake-технології та інші ризики використання генеративного штучного інтелекту: міжнародний досвід правового регулювання (Велика Британія, Італія, Республіка Корея, США). 2. Штучний інтелект як чинник інформаційної безпеки: правові механізми протидії дезінформації, маніпуляціям та цифровим загрозам. 3. Правове регулювання використання технологій штучного інтелекту в інформаційній та кібербезпековій сфері України.	2	2		6/9	1-22, 63-68
Тема 4. Штучний інтелект в умовах воєнного стану: інформаційна безпека та протидія цифровим загрозам 1. Використання технологій штучного інтелекту в інформаційно-психологічних операціях та кіберпросторі: сучасні виклики безпеці держави. 2. Deepfake-технології як новий інструмент дезінформації та маніпулювання суспільною	2/2	2		6/9	1-22, 25-29, 55, 69, 70

свідомістю в умовах цифрового середовища. 3. Цифрова верифікація контенту та правові механізми протидії дезінформації в період дії воєнного стану.					
Тема 5. Концептуальні та прикладні проблеми правової охорони результатів інтелектуальної діяльності, створених із використанням технологій ІІІ 1. Проблема авторства творів, створених із використанням цифрових технологій з елементами ІІІ. 2. Право особливого роду (sui generis) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою: європейські та національні підходи до правової охорони. 3. Судова практика щодо визначення правового режиму результатів, створених за допомогою штучного інтелекту (США, ЄС, Велика Британія та інші юрисдикції).	2	2/2		6/8	1-22, 58-61
Тема 6. Трансформація освітніх правовідносин в умовах інтеграції технологій штучного інтелекту 1. Концептуальні засади використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі та їх вплив на розвиток цифрового освітнього середовища. 2. Забезпечення академічної доброчесності та відповідального використання систем штучного інтелекту у сфері освіти. 3. Цифровізація освіти та впровадження штучного інтелекту як чинники модернізації освітньої системи.	2	2		6/8	1-22, 23, 26, 29, 45
Всього	12/4	12/4		36/52	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Денна/заочна форма навчання

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кіл-ть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кіл-ть годин
ДРН1. Демонструвати здатність до застосування методологічного потенціалу професійної етики під час конструювання власних науково обґрунтованих правових позицій, здійснення аксіологічного аналізу правових явищ і	Лекції з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; моделювання (моделювання засідання комісії з академічної етики СНАУ); модерована наукова комунікація; індивідуальне наукове менторство.	10/2	Критичний аналіз першоджерел; робота з текстовими запозиченнями та самоконтроль доброчесності; метод проєктів (командна або індивідуальна дослідницька робота)	15/34

процесів, формування авторських концептуальних висновків та ведення фахової наукової комунікації на засадах академічної доброчесності, професійної відповідальності та цінностей правової держави.				
ДРН2. Здатність здійснювати критичний аналіз та науково обґрунтовану оцінку національних, європейських і міжнародних підходів до правового регулювання штучного інтелекту, інтерпретувати положення відповідного законодавства, ідентифікувати та юридично кваліфікувати заборонені практики застосування систем ШІ, а також прогнозувати правові наслідки їх використання в контексті захисту прав людини, принципу верховенства права та вимог технологічної безпеки	Лекції з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	12/2	Компаративний аналіз нормативно-правових актів; модульний контроль	15/34
ДРН3. Здатність застосовувати сучасний понятійно-категоріальний апарат у сфері штучного інтелекту та цифрових технологій, здійснювати юридичну інтерпретацію ключових дефініцій, пов'язаних із системами штучного інтелекту, алгоритмічним управлінням і автоматизованими процесами прийняття рішень, а також забезпечувати їх	Лекції з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; термінологічний та нормотворчий воркшоп	12/2	Доктринальний аналіз літератури; вирішення правових ситуацій-кейсів	14/33

коректне використання в науковій, нормотворчій і правозастосовній діяльності з урахуванням міждисциплінарного характеру відповідних правовідносин.				
ДРН4. Надавати оцінку своїм вчинкам та вчинкам оточуючих з позицій норм професійної етики та моралі; дотримуватися поведінки у колективі та з громадянами відповідно до норм професійного етикету.	Лекції з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; інтерактивний розбір етичних ділем; обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальної дослідницької роботи.	12/2	Усне опитування; модульний контроль; есе-самоаналіз «Мій особистий кодекс професійної етики як майбутнього правника»; вирішення правових ситуацій-кейсів	10/33
Всього годин		76/16		90/134

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Осінній семестр

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Денна/ заочна форма навчання

Осінній семестр

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-3)	50 балів / 50 %	До 5 тижня
1.1	Усні опитування (кожне практичне заняття)	10 балів / 10%	1 тиждень
1.2	Тестування до кожної теми	10 балів / 10%	3 тиждень
1.3	Командна або індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, захист)	20 балів / 20%	До 6 тижня
1.4	Модульний контроль	10 балів / 10%	за розкладом
2	Модуль 2 (теми 4-7)	50 балів / 50 %	До 12 тижня
2.1	Усні опитування (кожне практичне заняття)	10 балів / 10%	7 тиждень
2.2	Тестування до кожної теми	10 балів / 10%	8 тиждень
2.3	Вирішення правових ситуацій-кейсів (Тема 4-7)	10 балів / 10%	9 тиждень
2.4	Командна або індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, захист)	10 балів / 10%	10 тиждень
2.5	Модульний контроль	10 балів / 10%	До 12 тижня

Весняний семестр

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (тема 1-3)			
1.1	Усні опитування	10 балів / 10%	Кожне п/з
1.2	Тлумачення судової практики	10 балів / 10%	Кожне п/з
1.3	Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, захист)	10 балів / 10%	До 6 тижня

1.4	Модульний контроль	15 балів /15%	за розкладом
<i>Модуль 2 (тема 4-6)</i>			
2.1	Усні опитування, case study	10 балів /10%	Кожне п/з
2.2	Розроблення правового меморандуму	10 балів /10%	10 тиждень
2.3	Тлумачення судової практики	10 балів /10%	Кожне п/з
2.4	Модульний контроль	15 балів /15%	До 12 тижня

Осінній семестр

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Усні опитування	0-1 балів	2-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тестування до кожної теми	0-1 балів	2-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Командна або індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, захист)	0-5 балів	6-10 балів	11-17 балів	18-20 балів
	Робота не виконана або виконана не правильно	Робота потребує значного доопрацювання	Робота потребує незначного доопрацювання	Робота виконана повністю при дотриманні академічної доброчесності
Модульний контроль	0-1 балів	2-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Усні опитування	0-1 балів	2-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тестування до кожної теми	0-1 балів	2-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Вирішення правових	<5 балів	6-7 балів	8-9 балів	10 балів
	Вимоги щодо	Більшість вимог	Виконано усі	Виконано усі вимоги

ситуацій-кейсів (Тема 4-7)	завдання не виконано	виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	вимоги завдання	завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Командна або індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, захист)	0-1 балів Робота не виконана або виконана не правильно	2-5 балів Робота потребує значного доопрацювання	6-8 балів Робота потребує незначного доопрацювання	9-10 балів Робота виконана повністю при дотриманні академічної доброчесності
Модульний контроль	0-1 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	2-5 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	6-8 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	9-10 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест

Весняний семестр

5.1.1. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Усні опитування	0-1 балів Вимоги щодо завдання не виконано	2-5 балів Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	6-8 балів Виконано усі вимоги завдання	9-10 балів Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тлумачення судової практики	0-1 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	2-5 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	6-8 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	9-10 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, захист)	0-1 балів Робота не виконана або виконана не правильно	2-5 балів Робота потребує значного доопрацювання	6-8 балів Робота потребує незначного доопрацювання	9-10 балів Робота виконана повністю при дотриманні академічної доброчесності
Модульний контроль	0-1 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	2-5 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	6-9 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	10-15 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Усні опитування	0-1 балів Вимоги щодо завдання не виконано	2-5 балів Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз	6-8 балів Виконано усі вимоги завдання	9-10 балів Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

		інших підходів до питання		
Розроблення правового меморандуму	<i>0-1 балів</i>	<i>2-5 балів</i>	<i>6-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Тлумачення судової практики	<i>0-1 балів</i>	<i>2-5 балів</i>	<i>6-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Робота не виконана або виконана не правильно	Робота потребує значного доопрацювання	Робота потребує незначного доопрацювання	Робота виконана повністю при дотриманні академічної доброчесності
Модульний контроль	<i>0-1 балів</i>	<i>2-5 балів</i>	<i>6-9 балів</i>	<i>10-15 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над командною або індивідуальною дослідницькою роботою	Протягом всього семестру
5	Проходження тестування, модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
6	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації наукового тлумачення судової справи	Через тиждень після їх здачі

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74		
60-68	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

- 1) Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
- 2) Robinson M. (2024). Rules of Professional Conduct for Lawyers. Jun 24, 2025. URL: <https://www.clio.com/blog/rules-of-professional-conduct-for-lawyers/>
- 3) Митрофанов І. І., Васечко Л. О., Кравчук В. М. Професійна етика в юриспруденції: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 476 с.
- 4) Бангалорські принципи поведінки суддів, схвалені резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67#Text
- 5) Кодекс суддівської етики, затверджений XI черговим З'їздом суддів України 22.02.2013р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>
- 6) Коментар до Кодексу суддівської етики. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/komentarkodeksusuddivskoietiki-edd47ed191.pdf>
- 7) Коментарі щодо Бангалорських принципів поведінки суддів. URL : <http://rsu.gov.ua/uploads/article/komentari-bangalorski-9818bfbb11.pdf>
- 8) Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
- 9) Правила професійної етики нотаріусів, затверджені наказом Міністерства юстиції України 04.10.2013 № 2104/52. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1730-13#n15>
- 10) Верховенство права: Доповідь, схвалена Венеційською Комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26 березня 2011 року). URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDLAD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDLAD(2011)003rev-ukr)
- 11) Стандарти професійної відповідальності та виклад основних обов'язків і прав прокурорів, прийняті Міжнародною асоціацією прокурорів 23 квітня 1999 р. URL: [https://www.iap-association.org/getattachment/ResourcesDocumentation/IAP-Standards-\(1\)/Ukrainian.pdf.aspx](https://www.iap-association.org/getattachment/ResourcesDocumentation/IAP-Standards-(1)/Ukrainian.pdf.aspx).
- 12) Етичний кодекс юридичного бізнесу від 02.08.2023 р. Затверджено на XX Черговому засіданні Правничої Асамблеї Асоціації правників України. URL: <https://uba.ua/ukr/news/Code-of-Ethics-for-Legal-Business>
- 13) Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
- 14) Принципи Міжнародної асоціації юристів (IBA) щодо поведінки в соціальних мережах для юридичних професій: прийняті 24 травня 2014 року Міжнародною асоціацією юристів. URL: http://tomorrowlawyer.org/wpcontent/uploads/2017/10/IBA-International-Principles-media_ukr.pdf.
- 15) Правила професійної етики нотаріусів України: затв. наказом Міністерства юстиції України від 07.06.2021 № 2039/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#n7>
- 16) Правила етичної поведінки поліцейських: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>
- 17) Основні принципи щодо незалежності судових органів: схвал. резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29.11.1985 та 13.12.1985. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201
- 18) Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий Резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282_14
- а. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: затв. Всеукраїнською конференцією прокурорів від 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>

- 19) Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, прийнятий делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р. (з наступ. змінами і доп.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343
- 20) Висновок № (2013) 16 Консультативної ради європейських суддів «Про відносини між суддями та адвокатами»: прийнятий на 14-му пленарному засіданні КРЕС (м. Страсбург, 13-15 листопада 2013 р.). URL: <https://court.gov.ua/userfiles/KRES%20Vusnovok.pdf>
- 21) Висновок № 13 (2018) Консультативної ради європейських прокурорів (КРЕП) «Незалежність, підзвітність та етика прокурорів» від 23 листопада 2018 року. <https://rm.coe.int/opinion-13-ccpe-2018-ukr/1680939322>
- 22) Олешко Т. І. Цифрова економіка: підручник. Київ, 2022. 200 с.

Нормативно-правова база

- 23) Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р// ВВР, 1996, № 30, ст. 141.
- 24) Кримінальний кодекс України. Кодекс України; Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
- 25) Проект Закону про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа». 2926-IX від 23.02.2023 (2021–2027). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41298>.
- 26) Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.
- 27) Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану. Постанова Національного банку України від 24.02.2022 № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>.
- 28) Проект Закону про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу “Цифрова Європа” (2021 – 2027) № 2926-IX від 23.02.2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41298>.
- 29) Про введення в дію Положення про ІІІ ШАУ. Наказ Ректора ШАУ від 30.09.2025 № 410/од. URL: https://drive.google.com/file/d/1DtnAdDGywiXMJU_GRPYuUy9zheCDkX-q/view.
- 30) Текст проекту нового кримінального Кодексу. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>.
- 31) Amendments adopted by the European Parliament on 14 June 2023 on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on laying down harmonized rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain Union legislative acts (COM(2021)0206 – C9-0146/2021 – 2021/0106(COD)). URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0236_EN.html.
- 32) An official website of the European Union, (1993). Accession criteria. European Commission - Enlargement - Accession criteria (Copenhagen criteria). URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargementpolicy/glossary/accession-criteria_en.
- 33) An official website of the European Union, (1993). Accession criteria. European Commission - Enlargement - Accession criteria (Copenhagen criteria). Retrieved from: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargementpolicy/glossary/accession-criteria_en.
- 34) European Council meeting Conclusions (23 and 24 June 2022). URL: https://www.consilium.europa.eu/media/57442/2022-06-2324-euco-conclusions-en.pdf?fbclid=IwAR06sBgyr5Ss1owQB6oUo-SiqBZpB56e8iogkBNB1wUZfCr0-tcNiflh_uY.
- 35) European Council meeting Conclusions (23 and 24 June 2022). Retrieved from: https://www.consilium.europa.eu/media/57442/2022-06-2324-euco-conclusions-en.pdf?fbclid=IwAR06sBgyr5Ss1owQB6oUo-SiqBZpB56e8iogkBNB1wUZfCr0-tcNiflh_uY.
- 36) Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), Recommendation of the Council on Artificial Intelligence, OECD/LEGAL/0449 (2019). URL: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/oecd-legal-0449>.

- 37) Official Journal of the European Union, L 150, 9 June 2023. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2023:150:TOC>.
- 38) Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), Recommendation of the Council on Artificial Intelligence, OECD/LEGAL/0449 (2019). Retrieved from: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/oecd-legal-0449>.
- 39) Official Journal of the European Union, L 150, 9 June 2023. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2023:150:TOC>.
- 40) Proposal for a Regulation of The European Parliament and of The Council Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) And Amending Certain Union Legislative Acts. COM/2021/206 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:52021PC0206>.
- 41) Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (ARTIFICIAL INTELLIGENCE ACT). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>.

Додаткові джерела

- 42) Bondar, N., Ridet, T. & Strelnyk, V. (2026). ENSURING ACCESS TO THE EDUCATIONAL PROCESS IN TIMES OF WAR: THE CHALLENGES OF TODAY. Turkish Online Journal of Distance Education, 27(2), 305-319. <https://izlik.org/JA93AM78AZ>
- 43) Бондар Н.А. Архітектоніка правових цінностей та прав людини: теоретико-методологічний вимір. Вектори розвитку: синергія права, соціальних гарантій та геопросторових вимірів сталого розвитку: колективна монографія. Izdevniecība "Baltija Publishing" (м. Рига, Латвія). 2026. С. 32-49. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-649-2-3>
- 44) Бондар Н.А., Сухонос Є.О. Правові цінності та етичні стандарти в професійній діяльності правника: теоретико-прикладний вимір. *Правові новели*. 2026. №28. С.18-24 DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2026.28.2>
- 45) Бондар Н.А., Гетьман І.Ю. Добросесність як принцип державної служби: концептуальний та правовий аналіз. Науковий вісник УжНУ. Серія "Право". 2025. Випуск 91. Ч.1. С. 26-30. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.1.3>
- 46) Бондар Н.А., Павлюк О.В. Етичні засади державної служби як аксіологічна основа публічного управління. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 6. Ч.2. С. 226-231. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.35>
- 47) Стрельник В.В., Бондар Н.А. Вплив війни на трансформацію освітнього процесу та забезпечення права на освіту: виклики та перспективи дистанційного навчання в Україні. *Приватне та публічне право*. 2025. № 2. С. 10-15 DOI 10.32782/2663-5666.2025.2.2 http://pp-law.in.ua/archive/2_2025/4.pdf
- 48) Бондар Н.А., Шпак А.І. Добросесність як принцип діяльності правника. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" Серія: "Юридичні науки". 2023. №10 (68) URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/law2023/10/>
- 49) Бондар Н.А., Міщенко М.С. Свобода як правова цінність: природа та особливості. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. №5. С. 26-31. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/APP_05_2023_FINAL.pdf DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.3>

- 50) Бондар Н.А., Стрельник В.В. Методологія наукового дослідження теоретико-правових факторів впливу на розвиток юридичної освіти в умовах глобалізації. Юридичний науковий електронний журнал, 2023 р. №2. URL: www.lsej.org.ua.
- 51) Бондар Н.А., Стрельник В.В. Перспективи використання технології blockchain для вдосконалення національної моделі юридичної освіти. Приватне та публічне право, 2022 №4. С. 3-7. DOI 10.32845/2663- 5666.2022.4.1 URL: <http://pp-law.in.ua/index.php/4-2022>
- 52) Берназюк Ян. Незалежність судової гілки влади та історичні атрибути судочинства: між консервативністю та інноваційністю» (Національна школа суддів України, Підготовка та підвищення рівня кваліфікації помічників суддів; 17 травня 2023 року) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/3_presentation_bernaziuk_independent_tribunal.pdf
- 53) Берназюк Ян. Процесуальні питання запобігання зловживання процесуальними правами у залі судового засідання (05.10.2023) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/abuse_process_bernaziuk.pdf
- 54) Берназюк Ян. Добросовісність учасників судового процесу та запобігання зловживання процесуальними правами (31.01.24) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/good_faith_abuse_process_bernaziuk.pdf
- 55) Загурський О. Б. Забезпечення дотримання етичних стандартів судової діяльності в умовах воєнного стану. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право. Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2023. Вип. 15 (27). Т. 2. С. 98–105.
- 56) Давиденко С. В., Сливна В. А. Щодо питання про дію принципу презумпції невинуватості у дисциплінарному провадженні. Проблеми законності : зб. наук. праць / відп. ред. А. П. Гетьман. Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. Вип. 156. С. 130-142.
- 57) Барбашин С. Штучний інтелект: проблеми та перспективи правового регулювання в Україні та ЄС. Право України. 2023. URL: <https://pravo.ua/shtuchnyi-intelekt-problemy-ta-perspektyvy-pravovoho-rehuliuвання-v-ukraini-ta-ies>.
- 58) Глоба К., Вахліс І. Закон України «Про штучний інтелект»: він є? Юридична газета. 2023. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/informaciynе-pravo-telekomunikaciyi/-zakon--ukrayini-pro-shtuchniy-intelekt-vin-e.html>.
- 59) Демошенко Г. Вплив цифрової трансформації на муніципальне управління. Аспекти публічного управління. 2022. Т. 10, № 1. С. 36-42.
- 60) Зицик С. Г. Правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 5. С. 44-47. URL: <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=162>.
- 61) Зозуляк О.І. Штучний інтелект як об'єкт цивільно-правового регулювання. Доктрина приватного права: традиції та сучасність. 2022. С. 95-103.
- 62) Klochko A, Kurylo M, Rohovenko O, et al. (2024). The legal regulation of artificial intelligence security in Ukrainian banking. Journal of Infrastructure, Policy and Development. Vol. 8, #2. P.1-14. <https://doi.org/10.24294/jipd.v8i2.2582>. URL: <https://systems.enpress-publisher.com/index.php/jipd/article/view/2582/2129>.
- 63) Klochko A.M., Zelenskyi O.M. Exploring the capacity of AI technologies to combat corruption. Юридичний науковий електронний журнал. № 2/2024 Р. 493-497. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/122>. URL: http://lsej.org.ua/2_2024/124.pdf.
- 64) Klochko A. Удосконалення законодавства України щодо регулювання технологій штучного інтелекту в банківській сфері в умовах євроінтеграції (in Ukrainian). Improvement of the legislation of Ukraine regarding the regulation of AI technologies in the banking sphere in the conditions of European integration. Section in the collective monograph on the topic: The Modern Paradigm of Public and Private Law in the Conditions of Sustainable Development“. ISMA

University of Applied Sciences, Sumy National Agrarian University, 2023. P. 333-352. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/362>. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-331-6-15>.

65) Kostenko, O.M., Bieliakov, K.I., Tykhomyrov, O.O. et al. "Legal personality" of artificial intelligence: methodological problems of scientific reasoning by Ukrainian and EU experts. Springer. February 2023. AI & Soc. URL: 10.1007/s00146-023-01641-0. URL: <https://www.springerprofessional.de/en/legal-personality-of-artificial-intelligence-methodological-prob/24008090>.

66) Ключко А.М., Шморгун Я.О. Стан та перспективи розвитку технологій штучного інтелекту у сфері банківської діяльності в Україні. Юридичний науковий електронний журнал Запорізького національного університету, № 4, 2023. Стор. 482-486. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/117.pdf.

67) Ключко А.М. Стан впровадження технологій штучного інтелекту у сфері банківської діяльності України в умовах дії правового режиму воєнного стану. Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (25-28 квітня 2023 р.). Суми, 2023. С. 623.

68) Правове регулювання Штучного Інтелекту. Яким шляхом рухатись. Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації. 2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239849.html.

69) Прилипчук В.Г., Баранов О.С., Гиляка О.С. Проблема правового регулювання у сфері штучного інтелекту в контексті розвитку законодавства Європейського союзу. Вісник Національної академії правових наук України. № 2, 2022. DOI: 10.31359/1993-0909-2022-29-2-35. URL: <http://visnyk.kh.ua/uk/article/problema-pravovogo-regulyuvannya-u-sferi-shtuchno-go-intelektu-v-konteksti-rozvitku-zakonodavstva-yevropeyskogo-soyuzu>.

70) Шамуг А. Завдяки алгоритму машинного навчання і великим даним перевіряють звіти і збирають відомості про пошкоджену війною інфраструктуру в Україні. Офіційний веб сайт ПРООН в Україні. 3 липня, 2022р. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/blog/ukraine-machine-learning-algorithms-and-big-data-scans-used-identify-war-damaged-infrastructure>.

71) Шевченко А.І. та інші. Щодо проєкту стратегії розвитку штучного інтелекту в Україні на 2022 – 2030 pp. ISSN 2710 – 1673 Artificial Intelligence 2022 № 1. URL: https://www.slyusar.kiev.ua/AI_2022-1-1_ua.pdf.

72) Fares, O.H., Butt, I. & Lee, S.H.M. (2022). Utilization of artificial intelligence in the banking sector: a systematic literature review. J Financ Serv Mark. Retrieved from: <https://doi.org/10.1057/s41264-022-00176-7>.

73) Matthias Matthijs (2022). Ukraine Could Become an EU Member. What Would That Mean? Retrieved from: <https://www.cfr.org/in-brief/ukraine-could-become-eu-member-what-would-mean>.

Методичне забезпечення

Етичні стандарти правничої діяльності та основи правового регулювання штучного інтелекту. Частина 1. Конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання за спеціальності 081 Право за освітньою програмою «Право», протокол №5 від 7 травня 2024 р.

Етичні стандарти правничої діяльності та основи правового регулювання штучного інтелекту. Частина 2. Конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання за спеціальності 081 Право за освітньою програмою «Право», протокол №5 від 7 травня 2024 р.

Етичні стандарти правничої діяльності та правове регулювання штучного інтелекту: методичні рекомендації з підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право / укл.: Н.А. Бондар. Суми, 2026. 21 с.

Етичні стандарти правничої діяльності та правове регулювання штучного інтелекту: методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи для здобувачів другого

(магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право / укл.: Н.А. Бондар. Суми, 2026. 15 с.

Інтернет ресурси

1. Загальнодержавна інформаційна мережа з питань європейського права. URL: https://minjust.gov.ua/azu_es_4_1
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
3. Бібліотека Сумського національного аграрного університету. URL: <https://library.snau.edu.ua/>